

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ВИЩОЮ ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

В умовах глобалізації, що супроводжується динамічним розвитком інформаційно-комунікативних технологій значно загострилась проблема конкурентоспроможності і конкурентоздатності фахівців з вищою технічною освітою на ринку праці. В таких умовах виникає потреба гнучкого реагування на соціально-економічну ситуацію, постійно оновлювати власні знання, уміння й навички, адаптуватися до невизначеності сьогодення, що забезпечується формуванням професійної мобільності. Важливим аспектом професійної мобільності, критерієм готовності до неї є інформаційно-комунікативний. А неодмінним засобом підготовки до професійної мобільності за означеним критерієм є іношомовна підготовка.

Ключові слова: професійна підготовки фахівців з вищою технічною освітою, професійна мобільність, іношомовна підготовка.

Abstrat:

In the course of globalization, which is accompanied by the dynamic development of information and communication technologies, the issue of competitiveness of specialists with higher technical education in the labor market has become really important. In such conditions, the need for the flexible response to the social-economic situation is arising, as well as the requirements to constantly update professional knowledge set, skills and abilities and to adapt to the uncertainty of the present day, which is ensured by the formation of professional mobility. An important aspect of professional mobility, the criterion of readiness for it is presented by informational and communicative aspects. And an indispensable tool for preparation for professional mobility according to the above criterion is learning a foreign language.

Keyword: professional training of specialists with higher technical education, professional mobility, foreign language training.

Процес глобалізації поряд з інформаційно-комунікаційними процесами є визначальними факторами розвитку сучасного світу. Завдяки глобалізації відбувається процес інтеграції людства в єдине ціле, що сприяє розвитку економічних відносин між країнами з різних регіонів світу, поширенню міжнародних зв'язків у різних сферах соціально-економічного, політичного життя. Процес глобалізації ще більшою мірою загострив проблему конкуренції, конкурентоздатності, що в сучасному світі визначається новітніми технологіями. Саме високі технології забезпечують науково-технічний прогрес суспільства. Вплив новітніх технологій все частіше виявляється радикальним і комплексним, таким, що змінює основи виробництва і праці, а також способів використання продукції. До того ж у галузях з передовою технологією процес революційного оновлення виявляється часто безперервним [1]. Постійне оновлення новітніх технологій визначає потреби ринку праці, де затребуваними будуть працівники, зокрема з вищою технічною освітою, здатні до висококваліфікованої інтелектуальної праці. На сьогодні можна констатувати, що система зайнятості зазнала трансформацій, на перехідному етапі серед факторів, які її визначають - ринкова модель економіки, глобалізація, технологічний прогрес, зміни відносин власності, перехід від індустріальних до інформаційних технологій.

В умовах стрімких глобалізаційних змін конкурентоздатність фахівця з технічною освітою визначатиметься здатністю швидко адаптуватися до соціально-економічних змін, гнучко реагувати на ситуацію на ринку праці, проявляти мобільність. Зазначимо, що у сучасному розумінні мобільність (від фр. *mobile* и лат. *mobilis*) – рухливість, здатність до швидкого пересування і дій [2]. Науковці [3] підкреслюють два підходи до його тлумачення: перший пояснює мобільність тільки з позиції зміни посади (кар'єрне зростання), професії (зовнішнє переміщення, рух, перехід індивіда чи індивідів); другий співвідноситься з характеристикою його особистості (внутрішньо притаманна властивість, риса).

Своєю чергою професійна мобільність визначається як здатність і готовність особистості досить швидко й успішно опанувати нову техніку та технологію, набувати знання й уміння, яких бракує, що забезпечує ефективність підготовки до нової професійної діяльності [4].

Необхідність формування професійної мобільності у процесі професійної підготовки сучасного фахівця набуває особливої актуальності у зв'язку з процесом інформатизації, розвитком інформаційних технологій. В сучасному світі вони стали невід'ємною частиною розвитку як наукової, так і виробничої діяльності, забезпечили доступність та швидкість розповсюдження інформації. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології створили передумови інформаційного забезпечення професійної діяльності фахівця, який задля конкурентоздатності має безперервно оновлювати професійні знання, вміння, навички, орієнтуватися в професійній ситуації, працювати в умовах невизначеності. На сьогодні професійна мобільність є невід'ємною умовою самореалізації особистості, фахівця.

Професійна мобільність, як складова, вид соціальної мобільності, потрапила у коло наукових інтересів, перш за все, фахівців з соціології, зокрема таких як Б.Барбер, Ю.Венігер, Е.Гіденс, П.Сорокін, які розглядали її як невід'ємну складову суспільного життя. Взаємозв'язок професійної підготовки, кар'єрного зростання та соціальної мобільності фахівця розглядали у своїх наукових працях Х.Гун, Ш.Фітцпатрік. Останніми роками проблема формування професійної мобільності зацікавила українських вчених-педагогів, серед яких І.Герасимова, С.Гончаренко, І.Іванченко, Н.Коваліско, Н.Кожемякіна, Н.Ничкало, Р.Пріма, Л.Сушенцева, І.Хомюк та ін.

Педагогічний аспект професійної мобільності полягає у формуванні особистісних якостей майбутнього фахівця, які забезпечують її прояв у майбутній професійній діяльності. А одним із критеріїв готовності до професійної мобільності виділяється інформаційно-комунікативний [3], виділення якого зумовлюється інформаційним характером діяльності сучасного фахівця, відображає здатність встановлювати контакти з людьми, передавати і приймати, зберігати й обробляти великі обсяги інформації, що дозволяє прогнозувати і реалізувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності. До цього необхідно додати, що потужним засобом створення уявлення про інформаційні об'єкти є сучасні інформаційні технології. За допомогою технічних і програмних засобів сучасних інформаційних технологій сучасний фахівець здатний забезпечувати себе професійно необхідною інформацією, здійснювати численні операції, значно підвищувати ефективність діяльності.

На нашу думку враховуючи сучасні реалії, важливою складовою інформаційно-комунікативного критерію готовності до професійної мобільності майбутнього фахівця має стати й іншомовна компетентність, що забезпечується іншомовною підготовкою.

Необхідність іншомовної підготовки зумовлюється процесами глобалізації та інтеграції, що створюють передумови для полікультурного, багатомовного спілкування. А з розширенням міжнародних зв'язків, ділових контактів іноземна мова стає засобом професійного спілкування. У цьому контексті слушним є зауваження О.Тинкалюк [5] щодо того, що іншомовне та професійне спілкування – дві частини одного інтегрованого поняття, які доповнюють одне одного: іншомовне спілкування набуває професійного забарвлення, а професійне спілкування в іншомовному середовищі отримує статус іншомовного професійного спілкування.

Іншомовна підготовка забезпечує майбутнім фахівцям ще у роки навчання у ВЗО участь у міжнародних наукових конференціях і семінарах, що створюють умови для обміну ідеями, думками, знайомства з міжнародним досвідом. Вона стає засобом підвищення конкурентоспроможності і конкурентоздатності фахівця. А прагнення нашої країни до інтеграції з країнами Європи надає іншомовній підготовці особливого статусу у професійному становленні сучасного фахівця. У цьому контексті іншомовна підготовка стає засобом професійної самореалізації фахівця, оскільки найновітня науково-технічна документація видається іноземною мовою.

Іншомовна підготовка може розглядатися і як засіб розвитку людини, її свідомості, особистісних, професійних якостей, а також когнітивних, соціокультурних, професійних і загальнокультурних складових професійної мобільності.

Таким чином, є всі підстави наголошувати на тому, що іншомовна підготовка є важливою складовою формування професійної мобільності майбутнього фахівця з вищою технічною освітою. Зростання значення іншомовної підготовки для професійної самореалізації, мобільності особистості зумовлює необхідність розроблення відповідних педагогічних технологій її формування. Де використання інформаційно-комп'ютерних технологій має стати окремим предметом наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кулішов В. Стратегія розвитку України в умовах глобалізації / В.Кулішов // Економічний аналіз. – 2013. – Випуск 12. Частина 1. – С. 175-177.
2. Словарь иностранных слов. – 18-е изд., стер. – Москва : Рус. яз., 1989. – 624 с.
3. Герасимова І.Г. Теоретико-методологічні засади формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери: дис. ... д. пед. наук. : 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» / І.Г.Герасимова. –К., 2016. – 414 с.
4. Мещеряков Б. Г. Большой психологический словарь / Б. Г. Мещеряков, В. П. Зинченко. - М. : Прайм-Еврознак, 2003. – 672 с.
5. Тинкалюк О. В. Використання професійно-орієнтованих текстів з англійської мови в процесі підготовки економістів до професійного іншомовного спілкування / О. В. Тинкалюк // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Спецвипуск «Сучасні технології в навчанні та вихованні у вищій школі». – Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2009. – С. 31–37.

Дерун Віталіна Гарольдівна – викладач кафедри іноземних мов, Вінницький національний технічний університет, derun@vntu.edu

Derun Vitalina H. – teacher of the Department of Foreign Languages, Vinnytsia National Technical University, derun@vntu.edu